

Onderzoek beschermde soorten

Rumelaarseweg 34

landgoed Ringelpoel

Woudenberg

In opdracht van Landgoed Ringelpoel
maart 2019



van den **Bijtel** ecologisch onderzoek

Onderzoek beschermde soorten

Rumelaarseweg 34

landgoed Ringelpoel

Woudenberg

In opdracht van Landgoed Ringelpoel

Tekst:	H.J.V. van den Bijtel
Fotografie:	H.J.V. van den Bijtel (HB) & H. van de Vendel (HV)
Beopublicatie:	201906
Maart 2019	
Omslagfoto:	Zicht op het noordelijke deel van het erf van boerderij Groot Ringelpoel aan de Rumelaarseweg 34 in Woudenberg



Uilenkamp 22
3972 XS Driebergen-Rijsenburg
tel. 0343-521021
e-mail: h.j.v.vdbijtel@planet.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Opdracht	2
2	Het onderzoek	3
2.1	Bezoeken	3
2.2	Onderzochte soorten	3
2.2.1	Zoogdieren	3
2.2.2	Vleermuizen	3
2.2.3	Broedvogels	4
2.2.4	Reptielen en amfibieën	4
2.2.5	Insecten	4
3	Gebiedsbeschrijving	5
3.1	Ligging en begrenzing	5
3.2	Inrichting en gebruik	5
3.3	De gebouwen	6
4	Bescherming van soorten en leefgebieden: wet- en regelgeving	8
4.1	Bescherming van de wilde flora en fauna	8
4.2	Wet Natuurbescherming	8
4.3	Soortenbescherming	9
4.3.1	Beschermde soorten	9
4.3.2	Beschermingsregimes	9
4.3.3	Wet Natuurbescherming en ruimtelijke ontwikkelingen	10
5	Resultaten van het onderzoek	11
5.1	Vaatplanten	11
5.2	Zoogdieren	11
5.2.1	Gebruik van het gebied door vleermuizen	11
5.2.2	Gebruik van het gebied door eekhoorn	13
5.2.3	Gebruik van het gebied door das	13
5.3	Broedvogels	13
5.3.1	Boomvalk	14
5.3.2	Buizerd	15
5.3.3	Steenuil	15
5.3.4	Overige broedvogels	16
5.4	Reptielen en amfibieën	16
5.5	Insecten	17
6	De plannen voor Rumelaarseweg 34	18
7	De resultaten in het licht van de wet Natuurbescherming	19
7.1	Beschermde soorten	19
7.2	Effecten van de plannen op de beschermde soorten	19
7.3	Is een ontheffing nodig?	24
8	Conclusies	25
9	Geraadpleegde literatuur	26

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het Landgoed Ringelpoel is voornemens alle bebouwing van het voormalige agrarische bedrijf Groot Ringelpoel, gevestigd aan de Rumelaarseweg 34 in Woudenberg, te slopen en in de plaats daarvan drie woningen terug te bouwen. In het kader van deze plannen heeft het Landgoed Ringelpoel in februari/maart 2018 door Econsultancy een quickscan flora en fauna laten uitvoeren. De conclusie van deze quickscan is dat nader onderzoek moet worden uitgevoerd naar het voorkomen van (vaste rust- en voortplantingsplaatsen, en/of nesten van) beschermde soorten. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek dienen de plannen te worden getoetst aan de bepalingen van de Wet Natuurbescherming (natuurtoets). Deze toetsing vormt de basis voor de aanvraag van een eventueel noodzakelijke ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming.



Op het perceel Rumelaarseweg 34 staan drie grote stallen die in de plannen voor het perceel zullen worden gesloopt (HV)

1.2 Opdracht

Eind april 2018 is door het Landgoed Ringelpoel opdracht gegeven tot het uitvoeren van een onderzoek naar beschermde soorten op het perceel Rumelaarseweg 34 in Woudenberg. Op basis van de uitkomsten van het veldonderzoek dienen de plannen voor de sloop van de aanwezige bebouwing en de bouw van drie nieuwe woningen getoetst te worden aan de bepalingen van de Wet Natuurbescherming. Deze toetsing moet antwoord geven op de volgende vragen:

- Welke beschermde soorten komen in en nabij het plangebied voor?
- Komen er in het plangebied voortplantingslocaties en rustplaatsen van beschermde soorten voor?
- Leidt realisatie van de plannen tot het beschadigen of vernielen van voortplantingslocaties en rustplaatsen van beschermde soorten?
- Moet er een ontheffing van de Wet Natuurbescherming worden aangevraagd?
- Welke maatregelen moeten worden getroffen om de nadelige effecten voor beschermde soorten te mitigeren?
- Mag mede op basis van de te treffen mitigerende maatregelen worden aangenomen dat een ontheffing zal worden verleend?

2 Het onderzoek

2.1 Bezoeken

Tussen half april en eind september zijn acht bezoeken aan het gebied gebracht (tabel 1). Vijf bezoeken vonden plaats in de zeer vroege ochtend of in de (late) avond. De overige bezoeken vonden plaats in de ochtend, middag of avond.

Bezoekdatum	Tijdstip	Weersomstandigheden	Duur	Groepen
18-apr-18	20:15-22:30	onbewolkt 19-17 °C, ZO 1-3	2,25	zo,vo
11-mei-18	13:45-17:00	licht-half bewolkt, 8-18 °C, OZO 2-3	3,25	fl,zo,vo,rep,amf,ins
22-mei-18	20:45-23:30	geheel bewolkt, 21-19 °C, NNO 1-2	2,75	zo,vl,vo
12-jun-18	03:15-07:15	geheel bewolkt, 14 °C, N 0-1	4,00	zo,vl,vo,rep,amf
22-jun-18	09:30-11:45	half-geheel bewolkt, 12-14 °C, NW 2-3	2,25	fl,zo,vo,rep,amf,ins
12-jul-18	03:45-07:15	half-geheel bewolkt, 23-18 °C, ZW 3-4	3,50	zo,vl,vo,rep,amf
22-aug-18	20:45-01:00	licht bewolkt, 22-17 °C, NO 3-1	4,25	zo,vl,vo
19-sep-18	05:00-07:45	licht-half bewolkt, 17-22 °C, ZW 3-4	2,75	zo,vl
Totaal			25,00	

Tabel 1. Bezoekdata en -tijden, de weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken en groepen die tijdens de bezoeken zijn onderzocht

fl = flora; zo = zoogdieren; vl = vleermuizen; vo = vogels; rep = reptielen;
amf = amfibieën; ins = insecten

2.2 Onderzochte soorten

Tijdens de veldbezoeken zijn gegevens verzameld van alle soorten die in het plangebied zijn waargenomen. De aandacht tijdens het onderzoek is echter primair uitgegaan naar de beschermde soorten waarvoor in de quickscan (Econsultancy 2018) nader onderzoek wordt aanbevolen.

2.2.1 Zoogdieren

De gegevens over het voorkomen van zoogdieren zijn verzameld aan de hand van zicht-waarnemingen van individuen, sporen, nesten, holen en burchten en eventuele vondsten. In verband met het mogelijke voorkomen van steenmarter zijn de stallen afgezocht op de aanwezigheid van sporen, zoals prooiresten, keutels en latrines.

2.2.2 Vleermuizen

Voor het onderzoek naar het voorkomen en de aanwezigheid van mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen is het gebied in totaal vijfmaal bezocht. Tijdens deze bezoeken is gebruikgemaakt van batdetectoren (Pettersson D240x en D1000x). Beide detectoren beschikken over zowel een heterodyne functie als een time expansion-functie en de mogelijkheid voor het opnemen van geluiden. De Pettersson D1000x beschikt bovendien nog over een derde methode (frequentiedelen) om het ultrasone geluid van vleermuizen hoorbaar te maken. Met de Pettersson D1000x zijn ook enkele opnamen gemaakt van de echolocatiegeluiden van vleermuizen. Deze opnamen zijn vervolgens op de computer geanalyseerd met het programma Batsound.

Voorts is de grond langs de (kopse) gevels van de gebouwen onderzocht op de aanwezigheid van keutels van vleermuizen.

Bij het onderzoek naar vleermuizen is ten aanzien van één aspect afgeweken van het vleermuizenprotocol (Gegevensautoriteit Natuur, Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging 2017), en dat betreft het middernachtzwermen. Dit zwermen is slechts éénmaal onderzocht (augustus) en niet tweemaal zoals het protocol voorschrijft. De reden hiervoor is dat de gebouwen in het plangebied ongeschikt zijn als winterverblijf voor vleermuizen.

De stallen zijn als winterverblijf ongeschikt omdat ze vrijwel geen geschikte ruimtes bevatten waar vleermuizen kunnen wegkruipen, ze veelal te licht zijn en het microklimaat er niet stabiel genoeg is. Het woonhuis zou in potentie geschikt kunnen zijn als winterverblijf, maar gezien het ontbreken van verblijfplaatsen in de actieve periode van vleermuizen (eind maart tot half november) en van zwermende dieren (augustus) is het niet aannemelijk dat dit pand wordt gebruikt als winterverblijf.

2.2.3 Broedvogels

Tijdens zeven bezoeken zijn gegevens over het voorkomen van broedvogels verzameld. Specifiek op broedvogels gerichte bezoeken zijn afgelegd op 11 mei, 12 en 22 juni. Onderzoek naar nachttactieve vogels (steenuil) is uitgevoerd op 18 april, 22 mei, 12 juni en 12 juli. Dit onderzoek is gecombineerd met het onderzoek naar vleermuizen. Met het oog op het mogelijke voorkomen van steenuil zijn voorts de stallen afgezocht op de aanwezigheid van braakballen, krijtstrepen en andere sporen van uilen. Het veldwerk is uitgevoerd conform de richtlijnen van het SOVON-Broedvogel Monitoring Project (van Dijk 1996). De interpretatie en uitwerking van de veldgegevens heeft eveneens plaatsgevonden conform de richtlijnen van het SOVON-Broedvogel Monitoring Project (van Dijk 1996).



De boerenzwaluw is een van de broedvogels van het perceel Rumelaarseweg 34 (HB)

2.2.4 Reptielen en amfibieën

Tijdens vier bezoeken is onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van reptielen en amfibieën door het gericht afzoeken van geschikt biotoop.

2.2.5 Insecten

Tijdens vier veldbezoeken die (deels) overdag plaatsvonden, is onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van insecten, in het bijzonder dagvlinders, waterjuffers en libellen, en sprinkhanen. De gegevens van deze groepen zijn verzameld door gericht geschikt biotopen zoals grazige en bloemrijke begroeiingen af te zoeken.

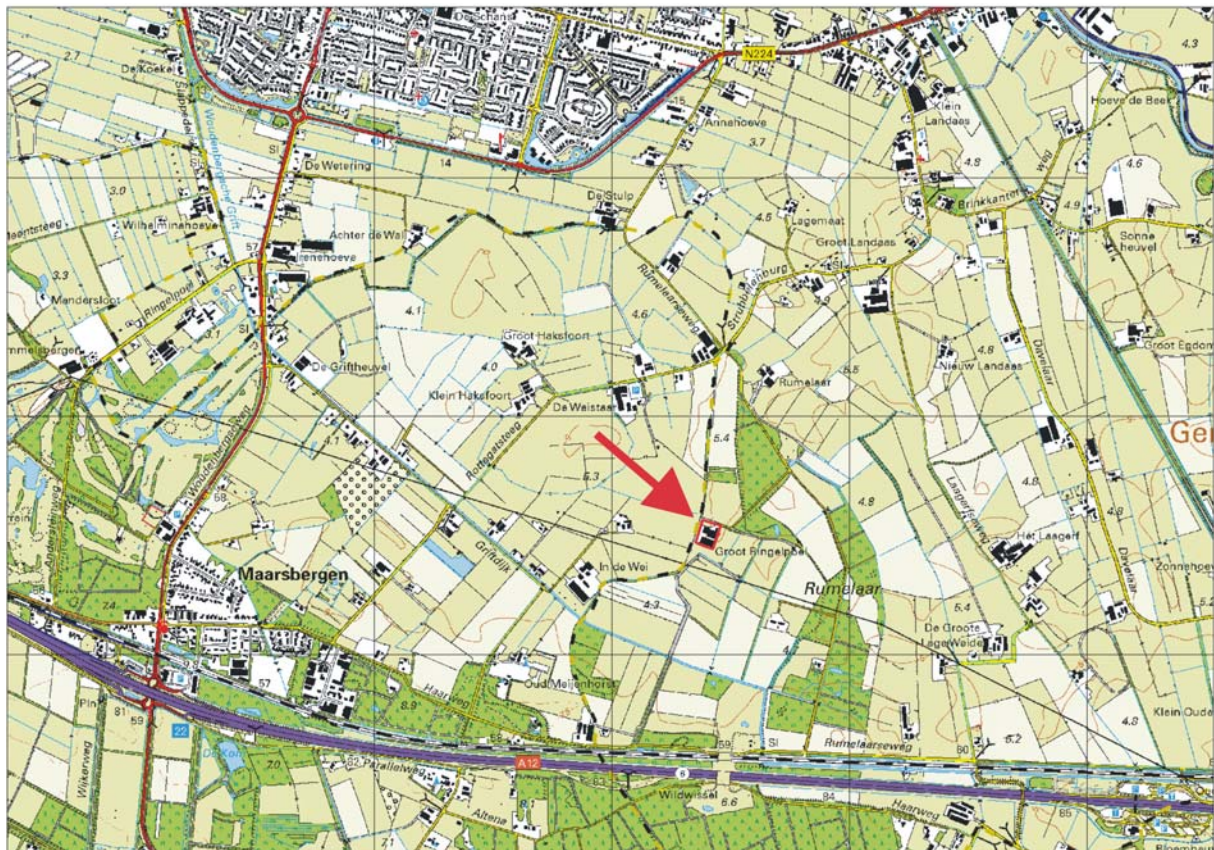
3 Gebiedsbeschrijving

3.1 Ligging en begrenzing

Het perceel Rumelaarseweg 34 ligt in het agrarische gebied ten zuidzuidoosten van de bebouwde kom van Woudenberg en ten oosten van de bebouwde kom van Maarsbergen (figuur 1).

Het perceel grenst aan alle zijden aan agrarisch gebruikte gronden, meest grasland. Langs de noord- en westgrens van het perceel loopt een onverharde laan die beplant is met zomereiken. Op korte afstand van de oostgrens van het perceel (circa 60 meter) liggen enkele percelen met gesloten gemengd bos.

Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 0,8 hectare.



Figuur 1. Ligging van het perceel Rumelaarseweg 34

Het perceel is rood omlijnd. Schaal ca. 1 : 30.000.

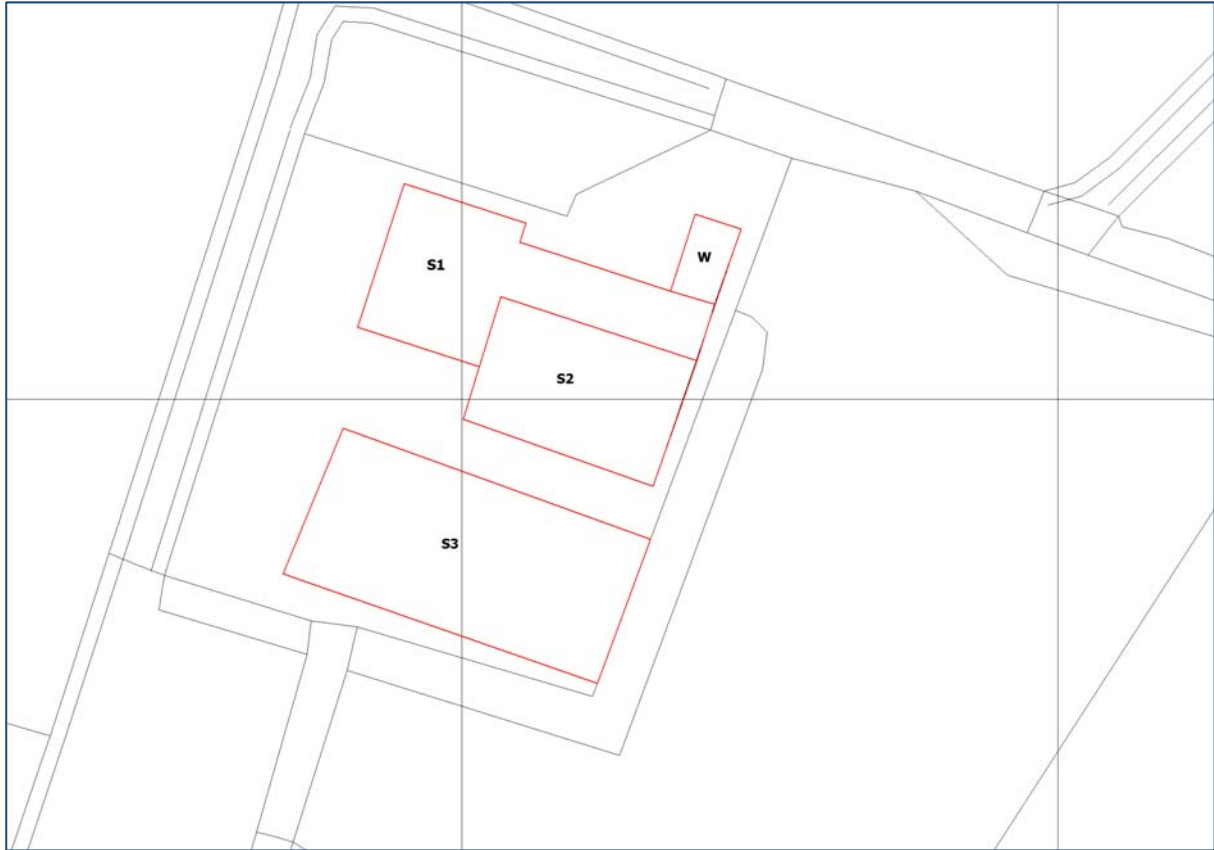
Copyright kaartondergrond Dienst voor het Kadaster en Openbare Registers, Apeldoorn 2018

3.2 Inrichting en gebruik

In het noordoosten van het perceel Rumelaarseweg 34 staat het woonhuis dat met een aanbouw verbonden is met twee aan elkaar vast gebouwde stallen. Ten zuiden hiervan ligt nog een derde stal. Rondom het woonhuis ligt een kleine siertuin met veel struiken en coniferen, en een gazon. De gronden rondom de stallen zijn grotendeels bestraat. Tussen de noordrand van de bestrating en de met eiken beplante laan ligt een circa twintig meter brede strook grasland. Langs de westrand van het perceel ligt een wal die begroeid is met een enigszins ruderales grazige vegetatie. Langs de zuid- en oostrand groeien houtsingels met gewone es, schietwilg, zomereik en zwarte els.

Tot voor enkele jaren was de boerderij in gebruik als scharreלקippenbedrijf. De bedrijfsvoering is sinds enige tijd gestaakt. In 2018 waren de stallen dan ook niet meer als zodanig in gebruik.

3.3 De gebouwen



Figuur 2. Gebouwen in het plangebied

Woonhuis (W)

Het woonhuis is opgetrokken uit rode baksteen en circa vijf meter hoog. Met een uitbouw met een plat dak is het pand verbonden met stal S1. Het woonhuis is voorzien van een lessenaarsdak dat is gedekt met pannen. In het dak zijn twee dakramen aangebracht en op het dak staat een opgemetselde schoorsteen. Langs de kopse gevels van de woning zijn houten daklijsten aangebracht die vrij strak aansluiten op de muren. Langs de lange gevels is het dak voorzien van zinken dakgoten. In de muren van de woning zijn geen stootvoegen aanwezig. In de voet van de gemetselde schoorsteen zitten wel vier stootvoegen. Het woonhuis, inclusief uitbouw, heeft een oppervlak van circa 106 m².

Stal S1

De west- en noordgevel van stal S1 zijn opgetrokken uit baksteen. De zuidgevel bestaat uit hout met een betonnen onderbouw. De westelijke kopse gevel is voor ongeveer tweederde voorzien van een houten gevelbetimmering. De stal heeft een puntdak dat is gedekt met golfplaten. Stal S1 bestaat feitelijk uit twee afzonderlijke stallen die tezamen met stal S2 één geheel vormen.

Stal S1 heeft een oppervlak van circa 873 m².

Stal S2

Stal S2 is opgetrokken uit baksteen. Het bovenste deel van de kopse gevels is voorzien van een houten gevelbetimmering. De stal heeft een pultdak dat is gedekt met golfplaten, waarin verschillende vensters bestaande uit doorzichtige golfplaat zijn aangebracht. De nok bestaat uit doorzichtige kunststofelementen waardoor licht in de stal valt. De stal vormt tezamen met stal S1 één geheel.

Stal S2 heeft een oppervlak van circa 746 m².

Stal S3

Stal S3 is opgetrokken uit baksteen. De zuidgevel is open en bespannen met een soort gaas. Het bovenste deel van de kopse gevels is voorzien van een houten gevelbetimmering. De stal heeft een pultdak dat is gedekt met golfplaten, waarin op regelmatige afstand vensters bestaande uit doorzichtige golfplaat, zijn aangebracht. De nok is verhoogd en bestaat uit doorzichtige kunststofelementen waardoor licht in de stal valt.

Stal S3 heeft een oppervlak van circa 1437 m².



De kopse gevels van stal S3 zijn voorzien van een gevelbetimmering (HV)

4 Bescherming van soorten en leefgebieden: wet- en regelgeving

4.1 Bescherming van de wilde flora en fauna

De wilde flora en fauna worden beschermd door verschillende internationale en nationale verdragen, richtlijnen en wetten. De belangrijkste hiervan zijn de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn en de Wet Natuurbescherming.

De Vogelrichtlijn is een Europese richtlijn die bescherming biedt aan de inheemse wilde vogels en hun leefgebieden (middels de aanwijzing van Vogelrichtlijngebieden) binnen het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie.

De Habitatrichtlijn, eveneens een Europese richtlijn, biedt bescherming aan de leefgebieden van de wilde flora en fauna door de aanwijzing van zogeheten Habitatrichtlijngebieden en aan bepaalde individuele soorten. Deze soorten zijn ondergebracht in een aantal bijlagen waarvoor verschillende beschermingsregimes gelden. Voor soorten die zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt het zwaarste beschermingsregime. Indien in een te ontwikkelen gebied een soort voorkomt die is opgenomen in Bijlage IV, kan deze ontwikkeling alleen plaatshebben als voldaan wordt aan een aantal strikte voorwaarden.

De Wet Natuurbescherming is een Nederlandse wet waarin een aantal wetten (de Flora- en Faunawet, de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998) is samengevoegd en waarin tevens belangrijke bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn zijn opgenomen. In de volgende paragraaf wordt nader ingegaan op de belangrijkste bepalingen van de Wet Natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Rode en Oranje Lijst Naast deze wetten en richtlijnen waarin de bescherming van de inheemse wilde planten en dieren wordt geregeld, zijn ook de zogeheten Rode en Oranje Lijst nog van betekenis.

Rode Lijsten zijn lijsten met soorten die in hun voortbestaan bedreigd worden en zijn een uitvloeisel van de Conventie van Bern uit 1982. Ze worden gezien als een belangrijk instrument voor soortbescherming. Soorten die op een Rode Lijst zijn opgenomen, zijn niet automatisch beschermd maar krijgen in het natuurbeleid wel extra aandacht. Ruimtelijke ontwikkelingen die gepland zijn in gebieden waar groeiplaatsen of leefgebieden van Rode Lijst-soorten aanwezig zijn, dienen zeer zorgvuldig te worden uitgevoerd.

De Oranje Lijst is in feite een provinciale uitwerking van de landelijke Rode Lijsten. De provincie Utrecht onderscheidt in de lijst aandachtsoorten en prioritaire soorten. Prioritaire soorten zijn een selectie van aandachtsoorten waarvoor de provincie Utrecht een speciale verantwoordelijkheid heeft. Van de prioritaire soorten komt een belangrijk deel van de Nederlandse populatie in de provincie Utrecht voor.

4.2 Wet Natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming in werking getreden. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. In deze laatste wet was de bescherming van planten- en diersoorten geregeld.

Met de Wet Natuurbescherming is de bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij ruimtelijke ingrepen (en andere activiteiten) in principe bij de provincies komen te liggen. Provincies hebben hiermee de taak overgenomen van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO). Daarmee is de provincie het bevoegd gezag geworden voor de toetsing van de effecten van werkzaamheden en activiteiten (hierna genoemd 'handelingen') op Natura 2000-gebieden (de gebiedsbeschermingsbepalingen) en dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.3 Soortenbescherming

4.3.1 Beschermde soorten

De Wet Natuurbescherming kent drie categorieën beschermde soorten:

1. Ten eerste worden alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn.
2. Ten tweede worden soorten beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn.
3. Tenslotte is er een beschermingsregime voor 'andere soorten', waaronder soorten vallen die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Van de soorten die worden beschermd onder de Vogelrichtlijn is geen limitatieve lijst beschikbaar. Het gaat om ca. 700 soorten die van nature op het grondgebied van de Europese Unie voorkomen. In de praktijk betreft het alle soorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, in totaal ca. 290 soorten.

De Europees beschermde soorten, niet vogels zijnde, bestaan uit soorten van de Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a inclusief het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt.

De andere, 'nationale' soorten staan vermeld in een bijlage van de wet die hoort bij artikel 3.10. In deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst.

4.3.2 Beschermingsregimes

De Wet Natuurbescherming kent aparte beschermingsregimes voor:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn;
- andere soorten die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden.

Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden (tabel 2). Alle vogels, in totaal ruim 700 soorten, zijn beschermd. Daarnaast worden ongeveer 230 overige Europese en nationale soorten beschermd.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- Ten eerste mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
- Ten tweede moet tegenover de afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals volksgezondheid of openbare veiligheid.
- Tenslotte mag de ingreep geen afbreuk doen aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 WNb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 WNb	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 WNb
Art. 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art. 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art. 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art. 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing
Art. 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art. 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art. 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.	Art. 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Tabel 2. Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming

4.3.3 Wet Natuurbescherming en ruimtelijke ontwikkelingen

In de Wet Natuurbescherming zijn twee belangrijke principes uit de Flora- en Faunawet overgenomen en wel (1) dat dieren en planten ook beschermd dienen te worden omdat hun bestaan waardevol is en (2) dat een ieder de plicht heeft voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en voor hun directe leefomgeving (zorgplichtbepaling). Hieruit voortvloeiende zijn in de wet verbodsbepalingen opgenomen. Hiervan zijn, zeker in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen, de verbodsbepalingen op handelingen die het voortbestaan van planten en dieren in gevaar kunnen brengen (de staat van instandhouding), de belangrijkste (tabel 2).

5 Resultaten van het onderzoek

5.1 Vaatplanten

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten vastgesteld. Gelet op de aanwezige habitats is het ook niet aannemelijk dat in het plangebied beschermde soorten voorkomen.

5.2 Zoogdieren

In het gebied zijn 12 soorten zoogdieren aangetroffen (tabel 3). Alle waargenomen soorten, met uitzondering van de mol, zijn beschermd. Voor een aantal soorten is evenwel een vrijstelling van toepassing. Vier van de vastgestelde soorten (ruige en gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger) zijn beschermd conform het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn; twee soorten (eekhoorn en das) zijn beschermd conform het beschermingsregime van nationale soorten (andere soorten).

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Rode Lijst	Oranje Lijst	WNb
Egel	Erinaceus europaeus			v
Mol	Talpa europaea			
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii			HR
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus			HR
Rosse vleermuis	Nyctalus noctula	KW	4	HR
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	KW		HR
Konijn	Oryctolagus cuniculus			v
Eekhoorn	Sciurus vulgaris			N
Bosmuis	Apodemus sylvaticus			v
Vos	Vulpes vulpes			v
Das	Meles meles		3	N
Ree	Capreolus capreolus			v

Tabel 3. Vastgestelde zoogdieren

De soorten waarbij in de kolom WNb de afkorting HR (Habitatrichtlijn) of N (nationale soorten) staat, zijn beschermd krachtens de Wet Natuurbescherming. Voor de soorten waarbij in de kolom WNb een v staat, is een vrijstelling van toepassing.

De soorten waarbij in de kolommen Rode of Oranje Lijst de afkorting KW (kwetsbaar), een 3 (bedreigd) of een 4 (potentieel bedreigd) staat, zijn opgenomen in deze lijst. De aanduidingen verwijzen naar de mate van bedreiging.

5.2.1 Gebruik van het gebied door vleermuizen

Verblijfplaatsen

Alleen van de gewone dwergvleermuis is in het plangebied een verblijfplaats vastgesteld. Het ging hierbij om een zomerverblijfplaats. Dit verblijf bevindt zich achter de gevelbetimmering in stal S3. Tijdens de veldbezoeken in juni en september is hier één invliegende gewone dwergvleermuis waargenomen.

Van de gewone dwergvleermuis zijn geen kraamverblijven of paarverblijven vastgesteld. In augustus en september zijn langs de eikenlaan wel dieren waargenomen die sociale geluiden ten gehore brachten, maar deze kwamen niet in de buurt van de gebouwen in het plangebied. In het plangebied zijn ook geen winterverblijven vastgesteld. Het woonhuis is het enige gebouw in het plangebied dat geschikt zou kunnen zijn als winterverblijf, maar gezien het ontbreken van verblijfplaatsen en van zwermende dieren is het niet aannemelijk dat dit pand wordt gebruikt als winterverblijf.

Van de drie andere vastgestelde vleermuisensoorten zijn in het gebied geen verblijfplaatsen vastgesteld dan wel waarnemingen verricht die kunnen duiden op de aanwezigheid van een verblijfplaats.

Paarverblijven

Van de gewone dwergvleermuis zijn tijdens de bezoeken in augustus twee baltsende dieren waargenomen en in september één. De dieren kwamen enkele malen langs de eikenlaan vliegen, waarbij ze sociale geluiden lieten horen. Geen van deze dieren kwam in de buurt van de gebouwen.

Van de andere soorten zijn in het plangebied geen baltsende individuen waargenomen. Er zijn derhalve geen paarverblijven aangetroffen en het is ook niet aannemelijk dat die in het gebied aanwezig zijn.

Jachtgebieden

Van de gewone dwergvleermuis zijn verspreid over het plangebied jagende exemplaren waargenomen. Het ging hierbij om één tot vier exemplaren. De meeste jagende gewone dwergvleermuizen zijn waargenomen nabij de eikenlaan en langs de houtsingel ten oosten van de stallen.

Op grond van het geringe aantal jagende dieren en de beperkte duur van de jacht op een bepaalde locatie kan worden geconcludeerd dat in het plangebied geen essentiële jachtgebieden van de gewone dwergvleermuis aanwezig zijn.

Tijdens het onderzoek zijn slechts enkele ruige dwergvleermuizen waargenomen. In totaal zijn verspreid over het plangebied slechts vier jagende ruige dwergvleermuizen vastgesteld. Op grond van het geringe aantal jagende dieren en de beperkte duur van de jacht op een bepaalde locatie kan worden geconcludeerd dat in het plangebied geen essentiële jachtgebieden van de ruige dwergvleermuis aanwezig zijn.

Verspreid over het plangebied zijn tijdens alle veldbezoeken jagende rosse vleermuizen vastgesteld. De meeste waarnemingen (5) zijn verricht tijdens de veldbezoeken in mei en augustus. In augustus joegen er boven het grasland ten oosten van de stallen (buiten het eigenlijke plangebied) maximaal acht rosse vleermuizen. Binnen het eigenlijke plangebied zijn maximaal twee jagende dieren waargenomen.

Op grond van het geringe aantal jagende dieren en de beperkte duur van de jacht op een bepaalde locatie kan worden geconcludeerd dat in het plangebied geen essentiële jachtgebieden van de rosse vleermuis aanwezig zijn.

Verspreid over het plangebied zijn slechts enkele jagende laatvliegers vastgesteld. De meeste waarnemingen (3) zijn verricht tijdens het veldbezoek in de tweede helft van mei. Het ging hierbij om maximaal twee jagende dieren.

Op grond van het geringe aantal jagende dieren en de beperkte duur van de jacht op een bepaalde locatie kan worden geconcludeerd dat in het plangebied geen essentiële jachtgebieden van de laatvlieger aanwezig zijn.

Vliegroutes

Van geen van de waargenomen vleermuizensoorten zijn in het plangebied vaste vliegroutes vastgesteld.

5.2.2 Gebruik van het gebied door eekhoorn

Tijdens het veldbezoek in de tweede helft van juni is in de eikenlaan, op enkele tientallen meters van het plangebied, een eekhoorn waargenomen. De bospercelen ten oosten van het plangebied vormen vermoedelijk het leefgebied van één of meer eekhoorns. Het plangebied zelf wordt door eekhoorns mogelijk nu en dan gebruikt om te foerageren (omgeving woonhuis). In het plangebied zijn geen nesten of vraatsporen van eekhoorns aangetroffen, ook niet in de eiken in de laan die het plangebied omzoomt. De bomen in het eigenlijke plangebied zijn relatief jong en hebben nog slechts matig ontwikkelde kronen. Het is derhalve niet aannemelijk dat zich in het plangebied rustplaatsen en voortplantingslocaties van eekhoorns bevinden. Gelet op de inrichting van het plangebied is het evenmin aannemelijk dat dit voor eekhoorns een essentieel foerageergebied is.

5.2.3 Gebruik van het gebied door das

In de bospercelen ten oosten, ten zuiden en ten zuidwesten van het plangebied zijn burchten van dassen aanwezig. De dassen van deze burchten foerageren op de agrarische gronden in de ruime omgeving van deze burchten en doen af en toe ook het plangebied aan. Tijdens het veldonderzoek zijn op de grasstrook aan de noordzijde van het plangebied, in de bermen van de eikenlaan en op het grasland direct grenzend aan de zuidrand van het plangebied wroetsporen van dassen aangetroffen. Verder is in de berm van de eikenlaan in september een mestputje met verse mest aangetroffen.

Het enige deel van het plangebied dat geschikt is als foerageergebied voor dassen, is de grasstrook ten noorden van de stallen en het woonhuis. Gezien de geringe oppervlakte van deze strook (0,1 ha) en het feit dat hier slechts eenmaal sporen van gebruik door dassen zijn aangetroffen, kan de grasstrook niet worden aangemerkt als een essentieel foerageergebied.

5.3 Broedvogels

In het plangebied zijn 25 soorten broedvogels aangetroffen (tabel 4). Alle Nederlandse (broed)vogels zijn beschermd krachtens de Wet Natuurbescherming conform het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn. Deze bescherming heeft primair betrekking op de broedtijd, omdat in die periode het risico bestaat op het beschadigen of vernielen van eieren, nesten en rustplaatsen van vogels en op het opzettelijk doden van vogels. Van drie soorten – boomvalk, buizerd en steenuil – die in de omgeving van het plangebied broeden, zijn de nesten het gehele jaar door beschermd.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Aantal	Rode Lijst	Oranje Lijst
Appelvink	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	1		
Boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	7	GE	
Boomklever	<i>Sitta europaea</i>	1		
Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	1		
Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	x	KW	
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	x		
Glanskop	<i>Parus palustris</i>	1		
Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	2	GE	
Groene specht	<i>Picus viridis</i>	x	KW	4
Groenling	<i>Chloris chloris</i>	1		
Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	1		
Heggenmus	<i>Prunella modularis</i>	2		
Holenduif	<i>Columba oenas</i>	2		
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	3		
Koolmees	<i>Parus major</i>	2		
Merel	<i>Turdus merula</i>	5		
Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	2		
Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>	3		
Steenuil	<i>Athene noctua</i>	x	KW	
Tijftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>	2		
Vink	<i>Fringilla coelebs</i>	4		
Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>	3		
Witte kwikstaart	<i>Motacilla alba</i>	2		
Zanglijster	<i>Turdus philomelos</i>	2		
Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>	1		

Tabel 4. Vastgestelde vogelsoorten

In de kolom Aantal is het minimale aantal aanwezige territoria weergegeven. Een x betekent dat de soort in het gebied is waargenomen, maar dat deze elders nestelt.

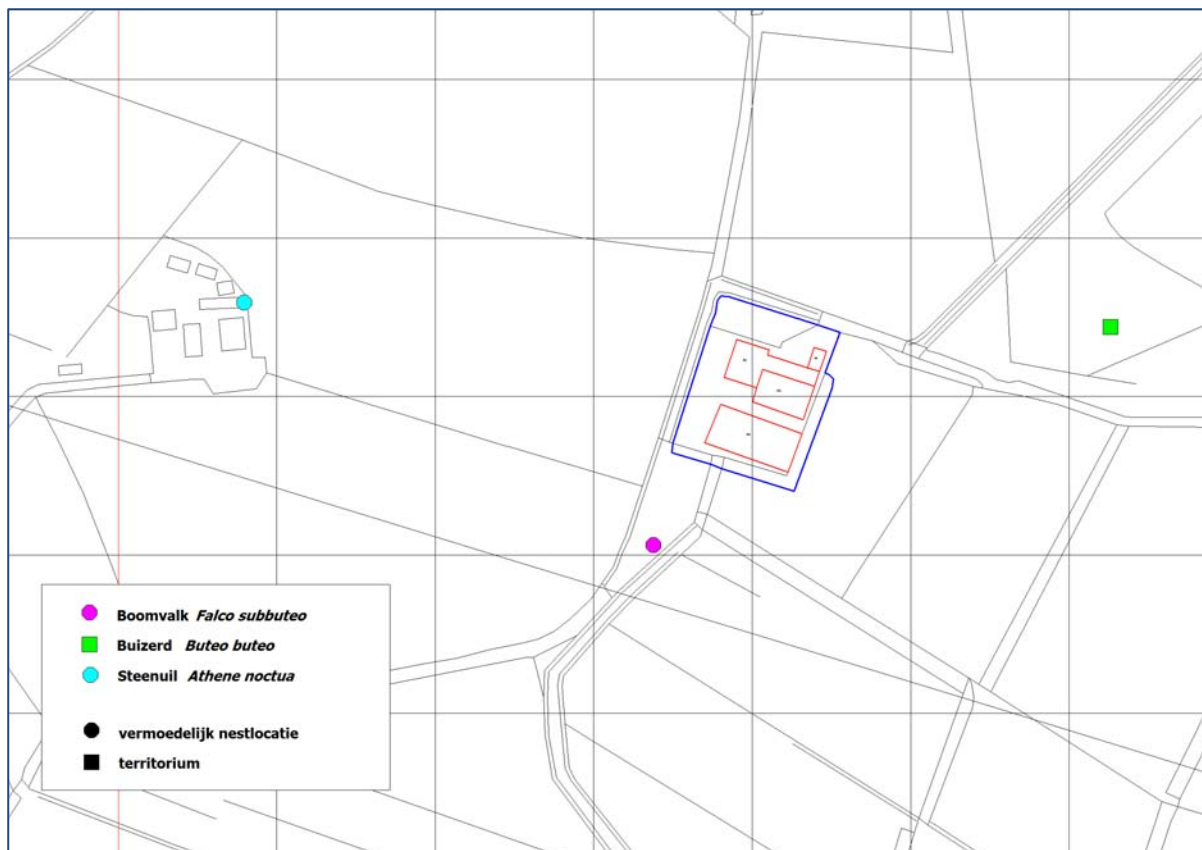
De soorten waarbij in de kolommen Rode of Oranje Lijst de afkorting GE (gevoelig) of KW (kwetsbaar) of een 4 (potentieel bedreigd) staat, zijn opgenomen in deze lijst. De aanduiding verwijst naar de mate van bedreiging.

Van de soorten met een donkergroene achtergrond zijn de nesten jaarrond beschermd.

5.3.1 Boomvalk

In een houtsingel op ongeveer zestig meter ten zuiden van het plangebied heeft in 2018 een paar boomvalken genesteld (figuur 3). Tijdens het veldbezoek medio mei waren de vogels volop aan het baltsen rond de broedplaats en in augustus is op korte afstand van de broedplaats een paar met ten minste twee uitgevlogen jongen waargenomen.

Het plangebied zal gezien de inrichting als jachtgebied voor boomvalken geen specifieke functies vervullen. Wel kunnen de sloopwerkzaamheden gelet op de geringe afstand tussen het plangebied en de broedlocatie, mogelijk leiden tot verstoring. Om te voorkomen dat er verstoring optreedt, is het van belang de sloopwerkzaamheden uit te voeren buiten de periode dat de boomvalken aanwezig zijn.



Figuur 3. Vermoedelijke nestlocaties van broedvogels met jaarrond beschermde nesten
Het plangebied is blauw omlijnd.

5.3.2 Buizerd

Het bosperceel ten oosten van het plangebied is onderdeel van het territorium van een paar buizerds (figuur 3). De vogels vliegen ook regelmatig boven het plangebied, maar rusten of jagen daar niet. Uitvoering van de plannen zal derhalve niet leiden tot het aantasten van rustplaatsen of van essentiële jachtgebieden. Evenmin is het aannemelijk dat de sloop- en bouwwerkzaamheden zullen leiden tot verstoring van de buizerds, omdat het nest van de buizerds zich vermoedelijk op meer dan honderdvijftig meter afstand van het plangebied bevindt.

5.3.3 Steenuil

Op het perceel Griftdijk 13, op een kleine driehonderd meter ten westen van het plangebied, bevindt zich de vermoedelijke nestlocatie van een paartje steenuilen. Tijdens de bezoeken medio april, eind mei en medio juni zijn hier roepende steenuilen gehoord en tijdens het veldbezoek medio mei is op een van de schuren een rustende steenuil gezien.

In het plangebied zijn in de afgelopen jaren door de bewoners van het woonhuis op het perceel Rumelaarseweg 34 af en toe kleine uilen gezien. Vermoedelijk ging het hierbij om steenuilen, naar alle waarschijnlijkheid een van de vogels van het paar van het perceel Griftdijk 13. Mogelijk jagen de vogels van dit paar nu en dan in het plangebied. Er zijn in het plangebied echter geen vaste rustplaatsen vastgesteld. Bij het onderzoek van de stallen zijn geen braakballen of andere sporen aangetroffen die wijzen op het regelmatig aanwezig zijn van steenuilen.

Uitvoering van de plannen zal derhalve niet leiden tot het aantasten van vaste rustplaatsen. Ook is het niet aannemelijk dat er essentiële jachtgebieden van de steenuil zullen worden aangetast, omdat de oppervlakte potentieel geschikt jachtgebied binnen het plangebied (<0,1 ha) slechts een fractie is van de oppervlakte potentieel jachtgebied in de omgeving.

5.3.4 Overige broedvogels

In de stallen nestelen ten minste vijf soorten broedvogels: boerenzwaluw (minimaal 7 paar), holenduif (2 paar), merel (1 paar), winterkoning (1 paar) en witte kwikstaart (2 paar). Deze soorten zijn alleen gedurende de broedtijd beschermd. Om te voorkomen dat de nesten van deze soorten worden vernield of beschadigd en individuen worden gedood of verwond, moeten de sloopwerkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen.

5.4 Reptielen en amfibieën

In het plangebied zijn geen reptielen vastgesteld. Gelet op de aanwezige habitats en de inrichting is het ook niet aannemelijk dat in het plangebied vaste rustplaatsen en/of voortplantingslocaties van reptielen aanwezig zijn.

In het plangebied zijn twee soorten amfibieën aanwezig: bruine kikker en gewone pad. Voor beide soorten, die zijn beschermd conform het beschermingsregime van nationale soorten (andere soorten), geldt een vrijstelling.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Rode Lijst	Oranje Lijst	WNb
Amfibieën				
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>			v
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>			v

Tabel 5. Vastgestelde amfibieën

De soorten waarbij in de kolom WNb een v staat, zijn beschermd conform het regime van nationale soorten. Voor deze soorten is echter een vrijstelling van toepassing.



Voor de gewone pad vervullen de niet-bestrade en niet-bebouwde delen van het plangebied de functie van landbiotoop (HB)

5.5 Insecten

In het plangebied zijn zeventien soorten dagvlinders, tien soorten waterjuffers en libellen en zeven soorten sprinkhanen vastgesteld (tabel 6). Geen van de waargenomen insectensoorten is beschermd krachtens de Wet Natuurbescherming. Gelet op de aanwezige habitats en de inrichting is het ook niet aannemelijk dat in het plangebied (vaste rustplaatsen en/of voortplantingslocaties van) beschermde insecten aanwezig zijn.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Rode Lijst	Oranje Lijst	WNb
Dagvlinders				
Atalanta	Vanessa atalanta			
Bont zandoogje	Pararge aegeria			
Boomblauwtje	Celastrina argiolus			
Bruin zandoogje	Maniola jurtina			
Citroenvlinder	Gonepteryx rhamni			
Dagpauwoog	Inachis io			
Eikenpage	Neozephyrus quercus			
Gehakelde aurelia	Polygonia c-album			
Groot dikkopje	Ochlodes faunus	GE		
Groot koolwitje	Pieris brassicae			
Klein geaderd witje	Pieris napi			
Klein koolwitje	Pieris rapae			
Kleine vuurvlinder	Lycaena phlaeas			
Koevinkje	Aphantopus hyperantus			
Landkaartje	Araschnia levana			
Oranjetipje	Anthocharis cardamines			
Zwartsprietdikkopje	Thymelicus lineola			
Waterjuffers en libellen				
Azuurwaterjuffer	Coenagrion puella			
Blauwe glazenmaker	Aeshna cyanea			
Bloedrode heidelibel	Sympetrum sanguineum			
Gewone oeverlibel	Orthetrum cancellatum			
Houtpantserjuffer	Lestes viridis			
Lantaarntje	Ischnura elegans			
Paardenbijter	Aeshna mixta			
Vuurjuffer	Pyrrhosoma nymphula			
Watersnuffel	Enallagma cyathigerum			
Weidebeekjuffer	Calopteryx splendens			
Sprinkhanen				
Bruine sprinkhaan	Chorthippus brunneus			
Gewoon doortje	Tetrix undulata			
Grote groene sabelsprinkhaan	Tettigonia viridissima			
Kustsprinkhaan	Chorthippus albomarginatus			
Ratelaar	Chorthippus biguttulus			
Struiksprinkhaan	Leptophyes punctatissima			
Zeggedoortje	Tetrix subulata			

Tabel 6. Vastgestelde vogelsoorten

De soort waarbij in de kolom Rode Lijst de afkorting GE (gevoelig) staat, is opgenomen in deze lijst. De aanduiding verwijst naar de mate van bedreiging.

6 De plannen voor Rumelaarseweg 34

De plannen voor de voormalige boerderij Groot Ringelpoel op het perceel Rumelaarseweg 34 omvatten de sloop van de drie stallen met een gezamenlijke oppervlakte van ruim 3000 m². In het kader van de ruimte voor ruimteregeeling zullen voor de verwijderde stallen twee nieuwe woonhuizen worden teruggebouwd. Het woonhuis, dat geen bijzondere architectonische of historische waarde vertegenwoordigt, zal eveneens worden gesloopt en vervangen door een nieuwe woning. In figuur 4 is het inrichtingsvoorstel voor het plangebied na uitvoering van de plannen opgenomen.



Figuur 4. Inrichtingsvoorstel nieuwe situatie Rumelaarseweg 34

Bron: Adviesbureau Haver Droeze 2018

7 De resultaten in het licht van de Wet Natuurbescherming

In dit hoofdstuk wordt getoetst wat de effecten zijn van de realisatie van de plannen voor het perceel Rumelaarseweg 34 op de aanwezige beschermde soorten.

7.1 Beschermde soorten

In tabel 7 is een overzicht gegeven van de beschermde soorten die in het plangebied zijn vastgesteld. In de tabel is aangegeven onder welk beschermingsregime ze vallen. Van de broedvogels, die beschermd zijn conform het beschermingsregime Vogelrichtlijn, zijn alleen de boomvalk, de buizerd en de steenuil, waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, in de tabel opgenomen. De overige broedvogels (22 soorten, zie tabel 4) zijn alleen gedurende de broedtijd beschermd. In totaal komen er in het plangebied, inclusief vogels, 31 beschermde soorten voor.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNb
Zoogdieren		
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	HR
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	HR
Rosse vleermuis	Nyctalus noctula	HR
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	HR
Eekhoorn	Sciurus vulgaris	N
Das	Meles meles	N
Vogels		
Boomvalk	Falco subbuteo	VR-jr
Buizerd	Buteo buteo	VR-jr
Steenuil	Athene noctua	VR-jr

Tabel 7. Beschermde soorten

Soorten waarbij in de kolom WNb de afkorting HR staat, zijn beschermd volgens het beschermingsregime Habitatrichtlijn, soorten waarbij de afkorting N staat, zijn beschermd volgens het beschermingsregime Nationale (Andere) soorten. Bij de vogels staat in de kolom WNb de afkorting VR-jr. Voor deze soorten geldt het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn; daarnaast zijn de nesten van deze soorten jaarrond beschermd.

7.2 Effecten van de plannen op de beschermde soorten

In het onderstaande wordt een nadere toelichting gegeven op de mogelijke effecten van de plannen voor de beschermde soorten en de consequenties hiervan in het licht van de Wet Natuurbescherming.

Over het voorkomen van de ruige dwergvleermuis in de omgeving van het plangebied is weinig bekend. In twee onderzoeksgebieden ten oosten en zuiden van Maarsbergen die qua landschap goed vergelijkbaar zijn met het plangebied en omgeving, is de soort vrij algemeen. Het is aannemelijk dat de status van de ruige dwergvleermuis in het plangebied en omgeving niet veel zal afwijken van die in deze beide onderzoeksgebieden.

In het plangebied en directe omgeving zijn geen verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis vastgesteld. Er zijn alleen jagende dieren waargenomen. Gelet op het aantal jagende dieren en de tijd die deze dieren jagend in het plangebied doorbrachten, kan het plangebied niet worden aangemerkt als essentieel jachtgebied.

Voor de ruige dwergvleermuis kunnen de plannen voor het perceel Rumelaarseweg 34 de volgende effecten hebben:

Uitvoeringsfase: - geen.

Na uitvoering: - toename van de oppervlakte geschikt jachtgebied door een wezenlijke afname van de oppervlakte bebouwing en verharding.

Realisatie van de plannen zal niet leiden tot het doden en verwonden van ruige dwergvleermuizen, tot het beschadigen of vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen of tot het verstoren van dieren. Dit betekent dat voor deze soort de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming niet zullen worden overtreden. Voor de ruige dwergvleermuis heeft derhalve geen ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming te worden aangevraagd.

De gewone dwergvleermuis komt in de omgeving van het plangebied algemeen voor. Bij veel van de boerderijen en woonhuizen in de ruimere omgeving van het plangebied kunnen gewone dwergvleermuizen worden waargenomen en bij veel van deze gebouwen zijn ook zomer- en paarverblijven aanwezig. In de omgeving van het plangebied jagen vermoedelijk ook gewone dwergvleermuizen die afkomstig zijn uit de bebouwde kommen van Woudenberg en Maarsbergen. Kraamkolonies van deze soort zijn in de nabije omgeving niet bekend.

In stal S3 is één zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Bij de sloop van deze stal zal deze verblijfplaats verloren gaan.

Voor de gewone dwergvleermuis kunnen de plannen voor het perceel Rumelaarseweg 34 de volgende effecten hebben:

Uitvoeringsfase: - verstoren van één zomerverblijf;

- wegnemen (vernielen) van één zomerverblijf, en

- doden van individuen door uitvoering van de werkzaamheden.

Na uitvoering: - toename van de oppervlakte geschikt jachtgebied door een wezenlijke afname van de oppervlakte bebouwing en verharding, en

- beschikbaar komen van nieuwe verblijfplaatsen door het aanbrengen van vleermuizenkasten en/of -kokers.

Realisatie van de plannen zal leiden tot het verstoren en vernielen van één zomerverblijf en mogelijk tot het doden van individuen. Dit betekent dat voor deze soort de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming zullen worden overtreden. Voor de gewone dwergvleermuis zal derhalve een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming moeten worden aangevraagd.

Over het voorkomen van de rosse vleermuis in de omgeving van het plangebied is weinig bekend. In twee onderzoeksgebieden ten oosten en zuiden van Maarsbergen die qua landschap goed vergelijkbaar zijn met het plangebied en omgeving, is de soort plaatselijk vrij algemeen. Het is aannemelijk dat de status van de rosse vleermuis in het plangebied en omgeving niet veel zal afwijken van die in deze beide onderzoeksgebieden.

In het plangebied en directe omgeving zijn geen verblijfplaatsen van de rosse vleermuis vastgesteld. Er zijn alleen jagende dieren waargenomen. Gelet op het aantal jagende dieren en de tijd die deze dieren jagend in het plangebied doorbrachten, kan het plangebied niet worden aangemerkt als essentieel jachtgebied.

Voor de rosse vleermuis kunnen de plannen voor het perceel Rumelaarseweg 34 de volgende effecten hebben:

Uitvoeringsfase: - geen.

Na uitvoering: - toename van de oppervlakte geschikt jachtgebied door een wezenlijke afname van de oppervlakte bebouwing en verharding.

Realisatie van de plannen zal niet leiden tot het doden en verwonden van rosse vleermuizen, tot het beschadigen of vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen of tot het verstoren van dieren. Dit betekent dat voor deze soort de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming niet zullen worden overtreden. Voor de rosse vleermuis behoeft derhalve geen ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming te worden aangevraagd.

Over het voorkomen van de laatvlieger in de omgeving van het plangebied is weinig bekend. In twee onderzoeksgebieden ten oosten en zuiden van Maarsbergen die qua landschap goed vergelijkbaar zijn met het plangebied en omgeving, is de soort vrij algemeen. Het is aannemelijk dat de status van de laatvlieger in het plangebied en omgeving niet veel zal afwijken van die in deze beide onderzoeksgebieden.

In het plangebied en directe omgeving zijn geen verblijfplaatsen van de laatvlieger vastgesteld. Er zijn alleen jagende dieren waargenomen. Gelet op het aantal jagende dieren en de tijd die deze dieren jagend in het plangebied doorbrachten, kan het plangebied niet worden aangemerkt als essentieel jachtgebied.

Voor de laatvlieger kunnen de plannen voor het perceel Rumelaarseweg 34 de volgende effecten hebben:

Uitvoeringsfase: - geen.

Na uitvoering: - toename van de oppervlakte geschikt jachtgebied door een wezenlijke afname van de oppervlakte bebouwing en verharding.

Realisatie van de plannen zal niet leiden tot het doden en verwonden van laatvliegers, tot het beschadigen of vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen of tot het verstoren van dieren. Dit betekent dat voor deze soort de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming niet zullen worden overtreden. Voor de laatvlieger behoeft derhalve geen ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming te worden aangevraagd.

Over het voorkomen van de eekhoorn in de omgeving van het plangebied is weinig bekend. In twee onderzoeksgebieden ten oosten en zuiden van Maarsbergen die qua landschap goed vergelijkbaar zijn met het plangebied en omgeving, is de soort schaars. Het is aannemelijk dat de status van de eekhoorn in het plangebied en omgeving niet veel zal afwijken van die in deze beide onderzoeksgebieden. Mogelijk is de soort in dit gebied vanwege de meer geïsoleerde ligging ervan zelfs nog schaarser.

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van de eekhoorn vastgesteld. Verblijfplaatsen (nesten) zijn vermoedelijk te vinden in de bospercelen ten oosten van het plangebied. Langs de rand van het plangebied is alleen een foeragerende eekhoorn waargenomen. Gelet op de waarnemingen en de inrichting van het gebied kan het plangebied niet worden aangemerkt als essentieel foerageergebied.

Voor de eekhoorn kunnen de plannen voor het perceel Rumelaarseweg 34 de volgende effecten hebben:

Uitvoeringsfase: - geen.

Na uitvoering: - geen.

Realisatie van de plannen zal niet leiden tot het doden en verwonden van eekhoorns, tot het beschadigen of vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen of tot het verstoren van dieren. Dit betekent dat voor deze soort de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming niet zullen worden overtreden. Voor de eekhoorn behoeft derhalve geen ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming te worden aangevraagd.

In een gebied met een straal van duizend meter rond het plangebied liggen drie, regelmatig bewoonde dassenburchten. Op ten minste twee ervan worden min of meer jaarlijks jongen grootgebracht. In het plangebied zijn geen rust- en verblijfplaatsen van dassen aanwezig; de aard en inrichting van het gebied zijn daarvoor niet geschikt. Het overgrote deel van het plangebied is ook ongeschikt als foerageergebied voor dassen. Slechts een kleine strook grasland aan de noordzijde van het plangebied is potentieel wel geschikt. Tijdens het veldonderzoek zijn hier eenmaal wroetsporen van dassen aangetroffen. Vanwege de geringe oppervlakte van de strook en het feit dat hier slechts eenmaal sporen van dassenactiviteit is vastgesteld, kan de grasstrook niet worden aangemerkt als essentieel foerageergebied.

Voor de das kunnen de plannen voor het perceel Rumelaarseweg 34 de volgende effecten hebben:

Uitvoeringsfase: - geen.

Na uitvoering: - toename van de oppervlakte potentieel geschikt foerageergebied door een wezenlijke afname van de oppervlakte bebouwing en verharding.

Realisatie van de plannen zal niet leiden tot het doden en verwonden van dassen, tot het beschadigen of vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen of tot het verstoren van dieren. Dit betekent dat voor deze soort de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming niet zullen worden overtreden. Voor de das behoeft derhalve geen ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming te worden aangevraagd.

De boomvalk komt in Zuidoost-Utrecht verspreid voor en is schaars. In de afgelopen decennia is de soort sterk in aantal afgenomen. Op geringe afstand van het plangebied is een broedlocatie van de boomvalk vastgesteld. Het kan niet worden uitgesloten dat de vogels die deze broedlocatie gebruiken, worden verstoord door sloopwerkzaamheden.

Voor de boomvalk kunnen de plannen voor het perceel Rumelaarseweg 34 de volgende effecten hebben:

Uitvoeringsfase: - verstoring van het broedpaar dat even ten zuiden van het plangebied broedt.

Na uitvoering: - geen.

Realisatie van de plannen kan leiden tot verstoring van het broedpaar boomvalken. Dit kan worden voorkomen door de sloopwerkzaamheden uit te voeren in de periode dat de boomvalken niet aanwezig zijn, dus in de periode september tot en met half april. Als in deze periode wordt gesloopt, zullen de werkzaamheden niet leiden tot het doden en verwonden van boomvalken, tot het beschadigen of vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen of tot het verstoren van vogels. Als de sloopwerkzaamheden in genoemde periode worden uitgevoerd zullen voor de boomvalk de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming niet worden overtreden. Voor de boomvalk behoeft derhalve geen ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming te worden aangevraagd. Worden de sloopwerkzaamheden uitgevoerd in een periode dat de boomvalken op de broedlocatie aanwezig zijn, dan dient naar alle waarschijnlijkheid wel een ontheffing te worden aangevraagd.

De buizerd is in de wijdere omgeving van het plangebied (vrij) algemeen. In het bosperceel ten oosten van het plangebied is een territorium van de soort aanwezig. Het plangebied is onderdeel van het leefgebied van het paar dat dit territorium bezet, maar vervult voor de vogels geen specifieke functie. Omdat de vermoedelijke broedlocatie op ruime afstand van het plangebied ligt, is verstoring van de broedvogels door uitvoering van de werkzaamheden niet aannemelijk.

Voor de buizerd kunnen de plannen voor het perceel Rumelaarseweg 34 de volgende effecten hebben:

Uitvoeringsfase: - geen.

Na uitvoering: - geen.

Realisatie van de plannen zal niet leiden tot het doden en verwonden van buizerds, tot het beschadigen of vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen of tot het verstoren van dieren. Dit betekent dat voor deze soort de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming niet zullen worden overtreden. Voor de buizerd behoeft derhalve geen ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming te worden aangevraagd.

De steenuil komt in Zuidoost-Utrecht verspreid voor en is schaars. In de afgelopen decennia is de soort sterk in aantal afgenomen. De steenuil is nu en dan in het plangebied aanwezig. Er zijn echter geen vaste rustplaatsen of voortplantingslocaties vastgesteld en evenmin kan het plangebied worden aangemerkt als essentieel jachtgebied. De steenuilen die nu en dan in het plangebied zijn gezien, broeden naar alle waarschijnlijkheid in een schuur op het perceel Griftdijk 13, zo'n driehonderd meter ten westen van het plangebied.

Voor de steenuil kunnen de plannen voor het perceel Rumelaarseweg 34 de volgende effecten hebben:

Uitvoeringsfase: - geen.

Na uitvoering: - geen.

Realisatie van de plannen zal niet leiden tot het doden en verwonden van steenuilen, tot het beschadigen of vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen of tot het verstoren van dieren. Dit betekent dat voor deze soort de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming niet zullen worden overtreden. Voor de steenuil behoeft derhalve geen ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming te worden aangevraagd.

Van de overige broedvogels broeden ten minste vijf soorten in de te slopen stallen. Om te voorkomen dat de sloopwerkzaamheden leiden tot het doden van vogels, het vernielen en beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren en tot het verstoren van vogels, dienen de werkzaamheden te worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van vogels.

Voor de overige broedvogels kunnen de plannen voor het perceel Rumelaarseweg 34 de volgende effecten hebben:

- Uitvoeringsfase:* - verdwijnen van geschikte nestgelegenheid (stallen).
Na uitvoering: - realisatie van nieuwe geschikte nestgelegenheden en toename van de oppervlakte potentieel geschikt foerageergebied door een wezenlijke afname van de oppervlakte bebouwing en verharding.

Als de sloopwerkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van vogels, zal de realisatie van de plannen niet leiden tot het doden en verwonden van broedvogels, tot het beschadigen of vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen of tot het verstoren van vogels. Dit betekent dat voor broedvogels de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming niet zullen worden overtreden.

NB. Als broedseizoen wordt veelal de periode 15 maart – 1 juli aangehouden. Veel soorten kunnen echter ook buiten deze periode broeden. Het is daarom aan te bevelen om voorafgaand aan de (sloop)werkzaamheden de stallen te laten onderzoeken op nestelende vogels. Worden er bezette nesten aangetroffen, dan dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld tot de vogels de nesten uit eigener beweging hebben verlaten.

7.3 Is een ontheffing nodig?

De realisatie van de plannen voor het perceel Rumelaarseweg 34 in Woudenberg zal voor de gewone dwergvleermuis leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming. Voor deze soort zal een ontheffing van de verbodsbepalingen moeten worden aangevraagd. Door het treffen van mitigerende maatregelen zoals het aanbrengen van vleermuizenkasten en vleermuizenkokers (in de nieuwbouw) kunnen de nadelige effecten voor de gewone dwergvleermuis worden voorkomen of geminimaliseerd. Derhalve zal een ontheffing naar verwachting worden verleend.

Voor de boomvalk kan overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming worden voorkomen door de sloopwerkzaamheden uit te voeren in de periode dat de boomvalken niet aanwezig zijn (september tot en met half april). Voor de boomvalk hoeft dan geen ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming te worden aangevraagd.

Voor de overige broedvogels kan overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming worden voorkomen door de sloopwerkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels uit te voeren.

8 Conclusies

- Op het perceel Rumelaarseweg 34 in Woudenberg zijn, inclusief broedvogels, 31 beschermde soorten aangetroffen: 6 soorten zoogdieren en 25 soorten vogels.
- Van deze soorten zijn de ruige en gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger beschermd volgens het beschermingsregime Habitatrichtlijn. Vogels zijn beschermd volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn. Van boomvalk, buizerd en steenuil zijn de nesten bovendien jaarrond beschermd.
- Voor de gewone dwergvleermuis zal de sloop van de stallen leiden tot het beschadigen en vernielen van een zomerverblijf (vaste rustplaats). Voor deze soort zal een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming moeten worden aangevraagd.
- Als effectieve mitigerende maatregelen worden getroffen, zoals het aanbrengen van vleermuizenkasten en/of vleermuizenkokers (in de nieuwbouw), zal deze ontheffing naar verwachting worden verleend.
- Voor de boomvalk kunnen de sloopwerkzaamheden leiden tot het verstoren van de broedvogels en daarmee van de broedlocatie. Dit kan worden voorkomen door de sloopwerkzaamheden uit te voeren in de periode dat de boomvalken niet aanwezig zijn, dat wil zeggen in de periode september tot en met half april.
- Worden de werkzaamheden in deze periode uitgevoerd, dan is er geen risico op het verstoren van de boomvalken en worden de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming niet overtreden. Er hoeft voor de boomvalk dan geen ontheffing te worden aangevraagd.
- Worden de werkzaamheden buiten deze periode uitgevoerd, dan bestaat het risico dat de boomvalken worden verstoord en dat daarmee de verbodsbepalingen van de van de Wet Natuurbescherming worden overtreden. Voor de boomvalk moet dan een ontheffing worden aangevraagd.
- Door de sloop van de stallen uit te voeren buiten het broedseizoen kunnen nadelige effecten voor overige broedvogels worden voorkomen, en daarmee overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming.

9 Geraadpleegde literatuur

- Bureau Haver Droeze 2018. Nadere toelichting – Herontwikkeling Rumelaarseweg 34, Groot Ringelpoel, Woudenberg. Notitie, Amersfoort.
- Dienst Regelingen van het ministerie van El&I 2011a. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Den Haag.
- Dienst Regelingen van het ministerie van El&I 2011b. Soortenstandaard Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Den Haag.
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Biologie, kenmerken, bedreigingen. Nederlandse vertaling en bewerking: P.H.C. Lina. Tirion Natuur, Utrecht.
- Dijk, A.J. van 1996. Broedvogels inventariseren in proefvlakken (handleiding Broedvogel Monitoring Project). SOVON, Beek-Ubbergen.
- Econsultancy, 2018. Quickscan flora en fauna, Rumelaarseweg 34 te Woudenberg. Rapport, Boxmeer.
- Gegevensautoriteit Natuur, Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging 2017. Het protocol voor vleermuisinventarisaties (www.natuurnet.nl).
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV-Uitgeverij, Utrecht.
- Lina, P.H.C. en G. van Ommering 1996. Bedreigde en kwetsbare vogels in Nederland. Toelichting op de Rode Lijst. Rapport IKC-Natuurbeheer nr. 21. IKC, Wageningen.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.1. RVO-S12-401/BF15896. Ministerie van Economische Zaken, 's Gravenhage.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland 2014. Soortenstandaard Rosse vleermuis *Nyctalus noctula*, versie 1.1. RVO-S08-401/BF15896. Ministerie van Economische Zaken, 's Gravenhage.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland 2014. Soortenstandaard Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*, versie 1.1. RVO-S23-401/BF15896. Ministerie van Economische Zaken, 's Gravenhage.